

Flysikkerhetsforum for operatører
av innlands helikoptre

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Sjøgata45-47, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
mki@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Flysikkerhetsforum for
operatører av innlands helikoptre

Referent:
Marianne
Kirkesæther

Møteleder:
Alf Tørrisplass

Møtedato
30.-31.03.22

Møtereferat

Heldagsmøte i Flysikkerhetsforum for operatører av innlands helikoptre 30.-31.mars 2022

Møtet ble holdt på Scandic Hell Hotell på Stjørdal.

1. Godkjenning av agenda og referat fra forrige møte

Leder gikk igjennom agenda for dette møtet, samt referat fra møtet som ble avholdt i Bodø 9.-10.november 2021.

Vedtak: Agenda og referat godkjent, og referat vil bli lagt ut på www.helikoptersikkerhet.no

2. SHK's halvtid

Runar Mathisen fra SHK orientert om pågående og avsluttede undersøkelser relatert til innlands helikopter.

- På møtet i Bodø i november 2021 orienterte Helitrans om en hendelse i Mortsund, der de var leid inn for å fly søppel i longline etter strandrydding. Kroken som var festet til longline heftet seg i noen strømførende ledninger over et sund, og kappet disse. Pilot fikk utløst longline/krok, som havnet i sjøen. Det var ingen personskader eller materielle skader på maskinen. SHK har åpnet undersøkelse.

- I februar var et norsk helikopter på teknisk ettersyn i Gjerpen i Sverige. Motoren hadde vært til overhaling hos Airbus, og dette var første 150 timers ettersyn etter overhaling. Under inspeksjon fant man flere fremmedelemerter i gearboksen som var gått igjennom tannhjulsoverføringen og blitt liggende i bunnen på gearboksen. Det kunne gått galt hvis dette ikke tilfeldigvis ble oppdaget på inspeksjon. LT vil gå videre med saken. Pluggen er en modifikasjon i forhold til det som er standard. SHK har ikke åpnet undersøkelse, da dette ble avdekket på teknisk inspeksjon.

- Bjarte Ellingsen fra NLA gav i samråd med Havarikommisjonen i fortrolighet innsyn i hendelse med motorstopp i luften i november 2021. Hendelsen er klassifisert som en pågående undersøkelse i regi av Havarikommisjonen, og det kan derfor ikke referatføres noe fra orienteringen.

Havarikommisjonen forventer å publisere sin rapport før sommeren 2022. På SHK's hjemmeside står følgende publisert om hendelsen:

«Lørdag 20. november 2021 var et luftambulanshelikopter ute på oppdrag for å hjelpe tre personer som hadde gått seg bort i fjellet. Det var tett snøvær mens helikopteret ventet på å få lastet ombord personene. På vei ut av Kongsvikdalen var besetningen klar over en kraftlinje de måtte passe seg for. På grunn av snøværet var det dårlig sikt og besetningen brukte tid på å lokalisere kraftlinjen. Mens de lette etter kraftlinjen stoppet den ene motoren. Besetningen landet umiddelbart uten problemer og kort tid etter landing stoppet også den andre motoren. Ingen ble skadet i hendelsen.»

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering

3. Hendelser siden sist

- Heliscan hadde i nov 2021 en tragisk ulykke i Sundsvall i Sverige, der en ansatt i selskapet omkom. Vedkommende som kjørte drivstoff til helikopteret, og som ikke hadde noen annen rolle på oppdraget, var ikke klar over at lastekvinne og pilot hadde bestemt seg for å avslutte for dagen, og vedkommende heftet etter eget initiativ på et nytt hiv da helikopteret kom inn for landing. Pilot som var usikker på hva som skjedde, løftet maskinen. Vedkommende ble heftet i lasten og fulgte med løftet, før han falt i bakken. Dessverre døde vedkommende på vei til sykehuset.

- Rapporten etter havariet ved Skoddevarre i Alta kommune 31. august 2019, er publisert av SHK. Denne ble diskutert i møtet. Helitrans som hadde havariet, har også gjort interne undersøkelser.

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering.

4. Cyber Security

Sjur Hartveit fra Strategiavdelingen i Luftfartstilsynet var invitert til møtet for å informere om hva Cyber Security i luftfarten innebærer, samt hvilke typer trusler man kan utsettes for, og hvem som er trusselaktører.

Luftfartstilsynet forbereder innføring av nytt regelverk på Cyber Security området, som også innebærer at LT skal gjøre tilsyn innenfor dette. Det vil være krav til operatørene om å ha på plass styringssystemer for det som skal beskyttes mot eventuelle angrep.

Regelverket forventes implementert i EASA tredje kvartal i år. Når det blir tatt inn i norsk rett, er usikkert. Operatørene vil få to års opt-out når regelverket implementeres.

Vedlagt følger presentasjonen Hartveit hadde for FsF

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering.

5. Gjennomgang AIC Simulator

Leder gikk kort gjennom den nylig utgitte AIC som klargjør kravet til bruk av simulator.

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering

6. Sikkerhetsstudien

Sekretær hadde lagt alle tilrådningene inn i et skjema som var sendt medlemmene i forkant av møtet, med henstilling om at man gikk igjennom disse og kommenterte i feltet som var avsatt til det. Det kom ingen tilbakemeldinger på disse før møtet. Det var på agendaen satt av god tid til å starte arbeidet med tilrådningene, men dessverre tok noen av de andre agendapunktene lengre tid enn det som var avsatt, slik at man ikke fikk tid til dette.

Vedtak: Medlemmene oppfordres til å ta seg tid til gjennomgang av tilrådningene, og gi en tilbakemelding til ledelsen om hvilke tilrådninger man anser som viktigst å starte arbeidet med i FsF.

7. Peer support

Luftfartstilsynet vedtok 13. november 2019 forskrift om endring av forskrift 7. august 2013 nr. 956 om luftfartsoperasjoner (BSL D 1-1). Forskriften gjennomførte forordning (EU) 2018/1042 i norsk rett (nasjonal gjennomføring).

Forordning (EU) 2018/1042 innførte nye regler om motvirkning av rus og mentale helseproblemer som sikkerhetsrisiko i sivil luftfart, gjeldende fra 14.februar 2021 for CAT operatører (både fly og helikopter) og for norske myndigheter.

Luftfartsselskapene skal etablere:

- en policy og rutiner for en psykologisk evaluering av flygere før disse settes inn i rutefart,
- en policy og rutiner for systematisk rusmiddeltesting i visse gitte tilfeller av besetningsmedlemmer og annet sikkerhetsrelevant personell, og
- et oppfølgings- og støtteprogram for flygere.

Formål

Reglene skal bidra til å motvirke rus og mentale helseproblemer som risiko for luftfarten.

Ottar Bjerkeset er lege, professor og spesialist i psykisk helsearbeid og psykiatri. Han var i denne sammenhengen invitert til møtet for å snakke om psykisk helse.

Psykiske helseplager er svært utbredt og utløses ofte av stress- og belastninger, både i jobb og privat. Men overgangen fra dagligdags stress og enkeltstående kriser til mer varige tilstander kan være glidende. De vanligste plagene er ulike typer angst, depresjon og søvnvansker - som alle kan gi vesentlig ubehag og funksjonstap over lang tid dersom man ikke treffer noen tiltak. Nedsatt konsentrasjon, oppmerksomhet og besluttsomhet hører til de vanligste symptomene. Et kollegialt nettverk (peer support) man kan oppsøke, og et system i selskapet for å fange opp stress- og belastning symptomer så tidlig i forløpet som mulig, kan forhindre utviklingen av mer alvorlige helseplager. Målet er at man reduserer unødig lidelse for den enkelte, påvirkning av arbeidsmiljø, og potensielt farlige situasjoner i en bransje hvor man ofte opererer under press.

Vedlagt følger Bjerkesets presentasjon.

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering

8. Human Factors/Threat and Error Management

Mubashar Kapur, er søkt inn som ny CMM i Helitrans AS. Han holdt et langt og interessant foredrag om Threat and Error Management.

Presentasjonen følger vedlagt.

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering

9. Risk Assessment/NS 5814

Ørnulf Lien redegjorde for kravet til risikovurdering i henhold til NS 5814:2021.

Presentasjon følger vedlagt.

Vedtak: FsF tar informasjon til orientering

10. Trafikkstatistikk/Innrapportering – diskusjon

Luftfartstilsynet har flere ganger fått tilbakemelding fra helikopteroperatørene om at systemet for innrapportering ikke er egnet for helikopter.

Vedtak: Leder ba operatørene gi innspill om hva som er relevant å rapportere inn.

11. Rengjøring av fuelfat.

Mangel på tid gjorde at dette agendapunktet ikke ble tilstrekkelig behandlet på møtet. Det er store variasjoner når det gjelder rengjøring av fuelfat, og forskjellige metoder som blir benyttet.

Vedtak: Dette temaet vil bli tatt opp igjen på et senere møte.

12. Sea State begrensninger på AS350

Noen selskap har Sea State begrensninger på AS350 i sine håndbøker, andre har det ikke. Kan man bli enige om en felles begrensning som alle selskap kan forholde seg til? Det har vært tilfelle der et selskap

har avvist oppdrag på bakgrunn av begrensninger i sine håndbøker, hvor et annet selskap har tatt oppdraget fordi de ikke har slike begrensninger.

Vedtak: Saken tas opp igjen på neste møte i FsF.

13. Bruk av papirkart/digitale kart

Dette agendapunktet må også tas opp igjen på et senere møte. Det er et prosjekt på gang i LT som skal se på kart, og man har på neste møte kanskje mer informasjon å komme med.

Vedtak: Saken tas opp igjen på neste møte i FsF

14. Eventuelt

Tor Egil Disen vil overta sekretærfunksjonen i FsF, da nåværende sekretær slutter i sin stilling i Luftfartstilsynet.

Neste møte skal vi prøve å få gjennomført i slutten av september, samt et møte i november.

Marianne Kirkesæther
Sekretær

Til stede:

Eggert Akerlie (Arctic Aviation), Mads Torma (Pegasus), Ivan Småland (Heliscan), Joakim Molland (Heliscan), Torfinn Brokke (Fjellfly), Thorsten Habla-Foss (Helifly), Jonas Nymark (Heliteam), Lars Arne Moen (Helitrans), Lars Ribe-Aakre (Politiets Helikoptertjeneste), Peter Blom (EHC), Øystein Skovro (Airlift), Bjarte Ellingsen (NLA), Kim Sydhagen (Pegasus), Stian Solberg (Helitrans), Ole Christian Melhus (Helitrans), Runar Arnold Mathisen (SHK), Aleksander Wangberg (Nord Helikopter), Morten Paulsen (Helitrack), Odd Arne Lyng (Midtnorsk), Tor Henrik Krokstad (Midtnorsk), Alf Tørrisplass (LT), Tor Egil Disen (LT), Thore Brandt (LT), Dag Nygård (LT), Odd Ivar Johnsen (LT), Marianne Kirkesæther (LT)